

הכנסת השמונה-עשרה

עינת וילף

הצעת חוק של חברי הכנסת

הצעת חוק הסדרת מעמדם ונציגותם של ההורים במערכת החינוך, התשע"ב–2011

פרק א': פרשנות

- הגדרות 1. בחוק זה –
- "הורי התלמיד" – כל אחד מהם או שניהם ביחד, או אפוטרופוס שמונה לילד או לנער כחוק;
- "מוסד חינוך" – מוסד חינוך מוכר כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש"ט–1949[1] (להלן – חוק לימוד חובה) שלפחות שליש מתקציבו ממומן על ידי המדינה או על ידי רשות מקומית;
- "תלמיד" – מי שלומד במוסד חינוך.
- "המשרד" – משרד החינוך;
- "השר" – שר החינוך.

פרק ב': ארגון הורים מוסדי ומועצה בית ספרית משותפת

- נציגות הורים כיתתית 2. (א) בכל כיתה במוסד חינוך תיבחר מדי שנה ברוב קולות, לא יאוחר משבועיים מפתיחת שנת הלימודים, באסיפה כללית של הורי הכיתה, נציגות הורים כיתתית בה יכהנו עד שלושה חברים מקרב הורי הכיתה.
- (ב) כלל נציגויות הכיתות במוסד החינוך יהוו את מועצת הורי מוסד החינוך (להלן – "מועצת ההורים"); תפקידי מועצת ההורים ייקבעו בתקנון מוסד החינוך.
- (ג) כיתות שלא יסדירו את בחירת נציגות ההורים הכיתתית, יהיו מיוצגות על ידי מועצת ההורים של מוסד החינוך.
- ארגון הורים מוסדי 3. (א) בכל מוסד חינוך יהיה ארגון הורים מוסדי (להלן – "ארגון הורים מוסדי" – שייבחר ברוב קולות על ידי מועצת ההורים של מוסד החינוך. ארגון ההורים המוסדי ייצג את הורי התלמידים במוסד. תפקידי ארגון ההורים המוסדי ייקבעו בתקנון מוסד החינוך.
- (ב) (1) ארגון ההורים המוסדי ייבחר מדי שנה על ידי מועצת ההורים לפי הוראות תקנון ארגון ההורים הארצי, לא יאוחר

מחודש מפתחת שנת הלימודים.

(2) בארגון ההורים המוסדי יכהנו לא פחות משלושה חברים ולא יותר מחמישה-עשר חברים שיהוו את הנציגות.

(3) ארגון ההורים המוסדי יבחר מבין חבריו יושב ראש.

(ג) ארגון ההורים המוסדי הוא המוסמך לייצג את ההורים בעניינים הנוגעים למוסד בפני הנהלתו.

(א) בכל מוסד חינוך תקום מועצה משותפת לצוות מוסד החינוך ולהורי התלמידים; המועצה תיבחר עד שבועיים לאחר בחירת ארגון ההורים המוסדי ותיפגש באופן קבוע, כפי שייקבע בתקנון מוסד החינוך, כדי לדון בנושאים פנימיים של מוסד החינוך.

(ב) אלה חברי המועצה המשותפת:

(1) מנהל מוסד החינוך;

(2) יושבת ראש ארגון ההורים המוסדי;

(3) חברי ארגון ההורים המוסדי;

(4) מורים במספר שווה למספר ההורים.

(א) בתקנון מוסד החינוך ייכללו, בכפוף להוראות כל דין, הוראות בדבר יחסי מוסד החינוך וההורים, לרבות בנושאים הבאים:

(1) אופן ההתקשרות של הורה עם הצוות החינוכי במוסד החינוך, לרבות שעות קבלת קהל וככל שיש צורך בכך, קביעת בעל תפקיד במוסד החינוך לקישור בין ההורים והצוות החינוכי וסדרי עבודתו;

(2) הסדרי כניסת הורים למוסד החינוך, לרבות הגעת הורים בתיאום מראש וללא תיאום מראש;

(3) הסדרת נושא פניות הורים למוסד החינוך, לרבות אופן הפנייה והנושאים לגביהם ניתן לפנות;

(4) העברת תלמיד מכיתה אחת לאחרת, עילות מוסדיות להעברה, מנגנון ההעברה והגדרת סמכויות להעברה.

(ב) הוראות כאמור בסעיף קטן (א) ייקבעו לפי המלצת המועצה המשותפת באישור מנהל מוסד החינוך.

(ג) מוסד החינוך ישלח את הוראות התקנון, כאמור בסעיף קטן (א), להורי התלמידים במוסד, למורים במוסד, למנהל מחלקת החינוך ברשות החינוך המקומית, לסגן המנהל הכללי למנהל פדגוגי במשרד החינוך וליושב ראש ארגון המורים או ליושב ראש הסתדרות המורים לפי העניין.

(ד) סגן המנהל הכללי למנהל הפדגוגי במשרד החינוך רשאי להתנגד להוראות התקנון עד חודש ימים מיום קבלתן; לא התקבלה התנגדות, ייכנסו הוראות התקנון לתוקף. התקבלה התנגדות, תפעל המועצה המשותפת מול משרד החינוך עד להגעה להסכמה.

(ה) באחריות מפקחי משרד החינוך האזוריים לוודא

מועצה משותפת 4.

הוראות בתקנון מוסד החינוך 5.

שברשותם התקנונים של כלל בתי הספר שתחת פיקוחם.

(ו) משרד החינוך יהיה מחויב לפעול ולגבות את הצוות החינוכי הפועל במסגרת התקנון.

פרק ג': ארגון הורים מקומי וארגון ההורים הארצי

6. ארגון הורים מקומי (א) בכל רשות מקומית יהיה ארגון הורים מקומי, שייצג את ההורי התלמידים ברשות (להלן – ארגון הורים מקומי); ארגון ההורים המקומי יהיה מורכב מכלל יושבי הראש של מועצות ההורים בכל בתי הספר שבתחום הרשות.

(ב) ארגון ההורים המקומי יבחר יו"ר ברוב קולות בתוך חודשיים מתחילת שנת הלימודים שיהווה את הנציג מול הרשות.

(ג) הארגון ייצג את ההורים ברשות בכל הנושאים שרלוונטיים לכלל בתי הספר ברשות.

7. ארגון הורים ארצי (א) מוקם בזה ארגון ההורים הארצי (להלן – הארגון הארצי) שייצג את כלל הורי התלמידים במוסדות החינוך; כל ארגון הורים מקומי שיבחר ברוב קולות ולמשך תקופה של עד שלוש שנים נציג אחד או יותר, בהתאם למפתח האמור בסעיף 9, לייצגו בארגון הארצי.

(ב) בראש הארגון הארצי יעמוד יושב ראש ארגון ההורים הארצי שייבחר מבין נציגי ארגוני ההורים המקומיים ועל ידם.

(ג) לא יוכל להיבחר הורה שהוא עובד משרד החינוך או שילדיו אינם נמצאים עוד במערכת החינוך או שמייצג בית ספר שאינו מוכר ושאינו רשמי

8. תקנון הארגון השר יקבע את תקנון הארגון הארצי, בהתייעצות עם הארגון הארצי ובאישור ועדת החינוך, התרבות והספורט של הכנסת.

9. מספר נציגי ארגוני ההורים המקומיים בארגון הארצי יקבע לפי מפתח זה:

(1) עד 5,000 תלמידים – נציג אחד;

(2) 5,001 עד 10,000 תלמידים – 2 נציגים;

(3) 10,001 עד 20,000 תלמידים – 3 נציגים;

(4) 20,001 עד 40,000 – 4 נציגים;

(5) 40,001 תלמידים ומעלה – 5 נציגים.

10. תפקיד הארגון הארצי יפעל בשיתוף פעולה עם המשרד, עם הרשויות המקומיות ועם מוסדות החינוך, יבחר נושאים לטיפולו ויפעל להגברת המודעות לנושאים אלה ולהעלאתם לסדר היום הציבורי, הכל בהתאם לתקנון הארגון.

11. ביצוע ותקנות השר ממונה על ביצוע חוק זה והוא יתקין תקנות לביצועו, באישור ועדת החינוך התרבות והספורט של הכנסת.

(א) תחילתו של חוק זה בתחילת שנת הלימודים
_____ [2] (בסעיף זה – יום התחילה).

(ב) השר יקבע תקנות ראשונות לפי סעיף 11 בתוך שישה
חודשים מיום פרסומו של חוק זה; עד ליום התחילה יפעלו מוסדות
החינוך להסדיר בתקנוניהם הוראות כאמור בסעיף 5.

(ג) על אף האמור בסעיף 8, השר יקבע, בתוך שישה חודשים
מיום פרסומו של חוק זה, הוראות בדבר נהלים לבחירות
הראשונות לארגון הארצי.

ד ב ר י ה ס ב ר

נושא מעמדם של ההורים במערכת החינוך הוא אחד הנושאים החשובים ושאינם מוסדרים
בתחום התנהלות מערכת החינוך בארץ.

הדבר משפיע לרעה על הקשר החשוב שבין מורים, הורים וילדיהם. היעדר הסדרה בתחום זה
יוצרת מצב שבו הורים ומורים מוצאים עצמם נגררים למצבי עימות שאינם מיטיבים עם הילדים
והתלמידים. הדבר נכון בכל רמות הפעילות מן הכיתות ובתי הספר ועד הרשות המקומית ומשרד
החינוך וועדת החינוך בכנסת. מטרת החוק להבטיח שלפחות בכל הנוגע לייצוג ההורים מול בתי
הספר, הרשויות המקומיות והגורמים הארציים והממלכתיים, הדברים יהיו ברורים ומוסדרים.

החוק אינו מקבע דרך אחת בלבד של שיתוף פעולה ועבודה בין מורים והורים. ברור כי קיימות
עמדות ותפיסות שונות לגבי הדרגה הנכונה והראויה של מעורבות הורים בבתי הספר, אבל אין
עוררין על כך שהעדר מדיניות מוסכמת וברורה היא בעייתית והרסנית. על כן, חוק זה אינו בא
לקבוע מה נכון ואיך על המערכת לפעול, אלא מחייב הסדרה של הנושא בכל מוסד חינוך וברמה
המקומית וברמה הארצית. החוק מחייב כל מוסד חינוך לקבוע מדיניות ברורה בתחומים
המרכזיים הנוגעים ליחסי הורים-מורים ומנגנוני שיתוף, ייצוג ותיאום מוסדרים, אך משאיר
אוטונומיה רחבה לכל מוסד לקבוע את המדיניות המתאימה ביותר עבורו. חוק זה מבטיח
ומצריך את משרד החינוך, על שלוחותיו השונות ואגפיו לפעול ולעבוד מול כל מוסד על פי התקנון
הפנימי שלו. החוק מסדיר גם שהמדיניות שתקבע על ידי כל מוסד תזכה לגיבוי מצד משרד
החינוך.